

HANDLINGSPLAN 2007-2008

Status og udfordringer

Indhold

Det regionale partnerskab virker	3
Så langt så godt!	3
Vækstforums budget	4
Vækstforums arbejdsramme og initiativer	6
Pejlemærker for 2009	8
Vækstforums brug af operatører	9
Vækstforum, de andre vækstfora og staten	10
Megasatsningen Energi og Miljø	11
Iværksatte initiativer	11
Udfordringer	12
Megasatsningen Erhverv-Sundhed	13
Derfor!	13
Iværksatte initiativer	13
Udfordringer	14
Megasatsningen på fødevarerområdet	15
Derfor!	15
Initiativer	16
Udfordringer	16
Uddannelse og kompetenceudvikling	17
Derfor!	17
Iværksatte initiativer	17
Udfordringer	19
Innovation og it	20
Derfor!	20
Iværksatte initiativer	22
Udfordringer	22
Iværksætteri og virksomhedsudvikling	23
Derfor!	23
Iværksatte initiativer	23
Udfordringer	24
Landdistrikter	25
Derfor!	25
Iværksatte initiativer	25
Udfordringer	26
Oplevelsesøkonomi	27
Derfor!	27
Iværksatte initiativer	27
Udfordringer	28
Globalisering	29
Derfor!	29
Iværksatte initiativer	29
Udfordringer	31

Kolofon

Udgivelse: Regional Udvikling, Region Midtjylland
Udarbejdelse: Sekretariat for Vækstforum for Region Midtjylland
Produktion: BYRO A/S
Tryk: Grafisk Service, Region Midtjylland

DET REGIONALE PARTNERSKAB VIRKER

Så langt så godt!

For Vækstforum er det afgørende, at vi bidrager til at styrke det midtjyske erhvervslivs vækstmuligheder. Det kan vi, fordi vi udgør et unikt partnerskab, der samarbejder på tværs af offentlige myndigheder, viden- og forskningsinstitutioner samt virksomhederne og deres organisationer.

Med denne status ønsker Vækstforum et pitstop for den første handlingsplan 2007-2008. En række forhold trænger sig på:

- *Det skal tjekkes, om retningen og fokus i indsatsen er rigtig.*
- *Får vi igangsat de rigtige initiativer?*
- *Når vores indsats virksomhederne - og gør den en forskel?*
- *Bidrager initiativer til at sikre opfyldelse af de mål, der er opsat?*
- *Fungerer partnerskabet til alle væsentlige aktørers tilfredshed?*
- *Og hvilke udfordringer skal vi til at tune ind på for 2009?*

Vækstforum har nu arbejdet i to år. I december 2006 vedtog Vækstforum en erhvervsudviklingsstrategi for 2007-2009, der skal sikre fortsat vækst og udvikling i Region Midtjylland. Strategien blev herefter omsat til en handlingsplan for 2007-2008. Vækstforum skal her i efteråret udarbejde handlingsplan for 2009. Det sker i praksis gennem justering og tilføjelser til den nuværende handlingsplan.

Formålet med strategien og de årlige handlingsplaner er under ét at forbedre de virksomhedsrettede rammevilkår for innovation og udvikling i regionens virksomheder med henblik på at fremme den regionale erhvervsudvikling, vækst og beskæftigelse. Med strategien blev der opsat konkrete mål inden for tre hovedområder: Uddannelse og kompetence, innovation og iværksætteri.

Hovedindikatorer i Erhvervsudviklingsstrategi 2007-2009

Uddannelse og kompetence:

- 95 procent af alle unge skal have gennemført mindst en ungdomsuddannelse i 2015
- Andel af unge med en erhvervsfaglig uddannelse skal øges fra 37 procent til 45 procent i 2015
- Andel beskæftigede eller uddannelsesaktive skal øges fra 81 procent til 85 procent i 2015

Innovation:

- De samlede offentlige og private udgifter til forskning og udvikling skal vokse fra 2,2 procent af BNP i 2003 til 3,5 procent i 2010
- Andelen af innovative virksomheder (virksomheder, der i en 2-årig periode introducerer mindst ét nyt produkt) vokser fra 44 procent i 2001-2003 til 70 procent i 2013-2015.
- Andelen af højtuddannede i virksomhederne skal vokse fra 4,0 procent i 2005 til 10 procent i 2015

Iværksætteri:

- Andelen af vækstiværksættere skal øges fra 4 procent til 6 procent
- Antal nyetableringer pr. 1000 virksomheder skal øges fra 75 til 85 i 2015
- Overlevelsesraten for nyetablerede virksomheder skal øges fra 82 procent til 90 procent i 2015.

Handlingsplan 2007-2008 har de seneste par år været omdrejningspunktet for Vækstforum og alle regionale aktørers arbejde med regional udvikling. Alle de nye initiativer, der i perioden er igangsat, er udsprunget efter en intensiv dialog med relevante aktører. Centralt heri står virksomhederne og deres organisationer, de 19 kommuner, Regionsrådet samt de regionale forsknings- og uddannelsesinstitutioner.

Vækstforum er et partnerskab bestående af alle de aktører, der i fællesskab kan gøre en forskel for regional udvikling i Region Midtjylland. Vækstforums arbejde gennemføres i henhold til lov om erhvervsfremme. Med denne lov fik den lokale og regionale erhvervs politik for første gang en egen lov, og dermed et godt fundament for det fremtidige arbejde med regional udvikling. Det er Vækstforums opgave at omsætte lovens intentioner til praksis.

Mange aktører har fundet nogle af Vækstforums arbejdsprocesser tids- og ressourcekrævende. Alt nyt har sine begyndervanskeligheder, og de seneste par år har også givet anledning til at revurdere nogle af Vækstforums arbejdsgange. Alle aktører skal opleve Vækstforums arbejde som dynamisk, selv om resultatet af arbejdet kun realiseres, hvis der er bred opbakning og legitimitet fra alle væsentlige aktører i det regionale partnerskab. Der er netop Vækstforums store styrke.

Vækstforums budget

De regionale midler til erhvervsfremme suppleres af EU-midler, således at der som basis sikres en finansiering til regional udvikling på godt 1 mia. kr. i perioden 2007-2011. Hertil kommer mulighed for ekstra finansiering i form af nationale puljer og initiativer samt medfinansiering. Således bør det være muligt, at Vækstforum i perioden kan være omdrejningspunkt for op mod 1,5 mia. kr. i samlet finansiering af regional udvikling i Region Midtjylland. Det er en markant forøgelse af midler til regional udvikling i forhold til periode før 2007.

Vækstforums budgetramme, mio. kr.	2007	2008	2009	2010	2011	I alt
Region Midtjylland	115	118	100	100	100	533
EU Mål 2	72	72	72	72	72	360
EU Mål 3	16	16	16	16	16	80
Landdistriktsmidler	16	16	16	16	16	80
Budgetramme i alt	219	222	204	204	204	1053

Vækstforum har gennem 2007 og 2008 besluttet og disponeret en række midler inden for handlingsplanens ni indsatsområder. Som det ses, så er der stor forskel på størrelsen af budgettet for indsatsområderne. Det skal ses i lyset af, at det i arbejdet med nogle af indsatsområderne tidligere end for andre har været muligt at igangsætte initiativer, f.eks. fordi en række tidligere initiativer er videreført. Men det skal også ses i lyset af, at Vækstforum har prioriteret initiativer med en klar virksomhedsrettet vinkel, herunder udviklingsprogrammerne inden for iværksætteri, virksomhedsudvikling, kompetenceudvikling samt it.

Indsatsområdernes budget og finansiering, mio. kr.	2007	2008	2009	2010	2011	I alt
Megasatsningen Energi og miljø	4,3	25,3	27,7	9,0	3,0	69,3
Megasatsningen erhverv-sundhed	1,5	26,8	26,8	26,8	0,0	81,8
Megasatsningen på fødevarerområdet	1,5	0,5	0,0	0,0	0,0	2,0
Uddannelse og kompetenceudvikling	15,9	95,9	74,9	9,1	0,0	195,7
Innovation og it	6,3	45,8	49,5	25,1	17,6	144,2
Iværksætteri og virksomhedsudvikling	4,2	52,8	56,1	20,1	23,1	156,3
Landdistrikter	0,5	0,5	14,5	14,5	19,5	49,5
Oplevelsesøkonomi	12,5	77,5	2,5	0,0	0,0	92,5
Internationalisering	21,3	21,3	24,3	6,9	3,7	77,7
Budget i alt	68,0	346,3	276,3	111,5	66,9	869,0

Finansiering	2007	2008	2009	2010	2011	I alt
Region Midtjylland	38,9	149,7	100,1	54,6	33,2	376,6
EU mål 2-midler	5,3	80,7	88,6	27,1	13,3	215,0
Øvrige	23,7	115,9	87,5	29,8	20,3	277,2
Finansiering i alt	68,0	346,3	276,2	111,4	66,8	868,8

Note:
Bevillinger og reservationer er opgjort pr. 29. august 2008.
Underforbrug i 2007 kan overføres til følgende år.

For at sikre stabilitet om Vækstforums arbejde er der inden for flere af indsatsområderne besluttet en flerårig prioritering af midlerne. På den måde får initiativerne ro til at virke og vise deres effekt, og virksomheder og relevante regionale aktører kan tilrettelægge deres arbejde herefter. Det betyder dog ikke, at Vækstforum ikke kan igangsætte nye initiativer de kommende år. Som det fremgår af tabellen neden for, så har Vækstforum trods et højt aktivitetsniveau et råderum på egne regionale midler på 177,4 mio. kr. frem til 2011 til nye initiativer eller styrkelse af eksisterende indsatser.

Vækstforums arbejdsramme og initiativer

Med handlingsplanen for 2007-2008 har Vækstforum i praksis arbejdet inden for tre overordnede temaer:

1. Megasatsninger – særlige midtjyske prioriteringer

Vækstforum har vedtaget tre megasatsninger, hvor der forventes at være særlige muligheder for at skabe international konkurrenceevne for midtjyske virksomheder. Det gælder Miljø og Energi, Erhverv-Sundhed og Fødevarerområdet. Der er tale om store og væsentlige erhvervsområder, hvor Vækstforum ønsker at give særlig prioritet til initiativer, der kan styrke innovation, netværksamarbejde, vidensspredning, teknologiudvikling og internationalisering. Indsætterne skal gå på tværs af både de mange virksomheder og aktører – og på tværs af sektorer.

2. Rammebetingelser – motorer for vækst i midtjyske virksomheder

Vækstforum vil prioritere gode regionale rammebetingelser til alle virksomheder i Region Midtjylland. Det sker gennem større programmer med virksomhedsrettede initiativer inden for iværksætteri, virksomhedsudvikling, uddannelse og kompetenceudvikling samt innovation og it. Tilbuddene skal være tilgængelige for den brede gruppe af virksomheder. Der skal være et relevant tilbud til de virksomheder, der er motiveret. Tilbuddene skal være målrettet virksomhedernes behov, være synlige og tilgængelige i et samarbejde mellem lokale og regionale aktører.

3. Tværgående indsatser – prioriteres i alle Vækstforums initiativer

Vækstforum har igangsat en række initiativer inden for tre særlige indsatsområder, hvor der findes et vækstpotentiale i Region Midtjylland, der ikke er fuldt udnyttet. Det gælder inden for oplevelsesøkonomi, landdistriktsudvikling og globalisering. Der er samtidig tale om tværgående indsatser, der skal bidrage operationelt til at understøtte og udfolde initiativer inden for de øvrige indsatsområder.

Inden for disse tre overordnede temaer for Vækstforums arbejde findes således i alt ni særskilte indsatsområder, jf. boksen.

De første par år er gået over al forventning. Som denne status viser, så har Vækstforum gennem det regionale partnerskab igangsat 103 konkrete større eller mindre initiativer.

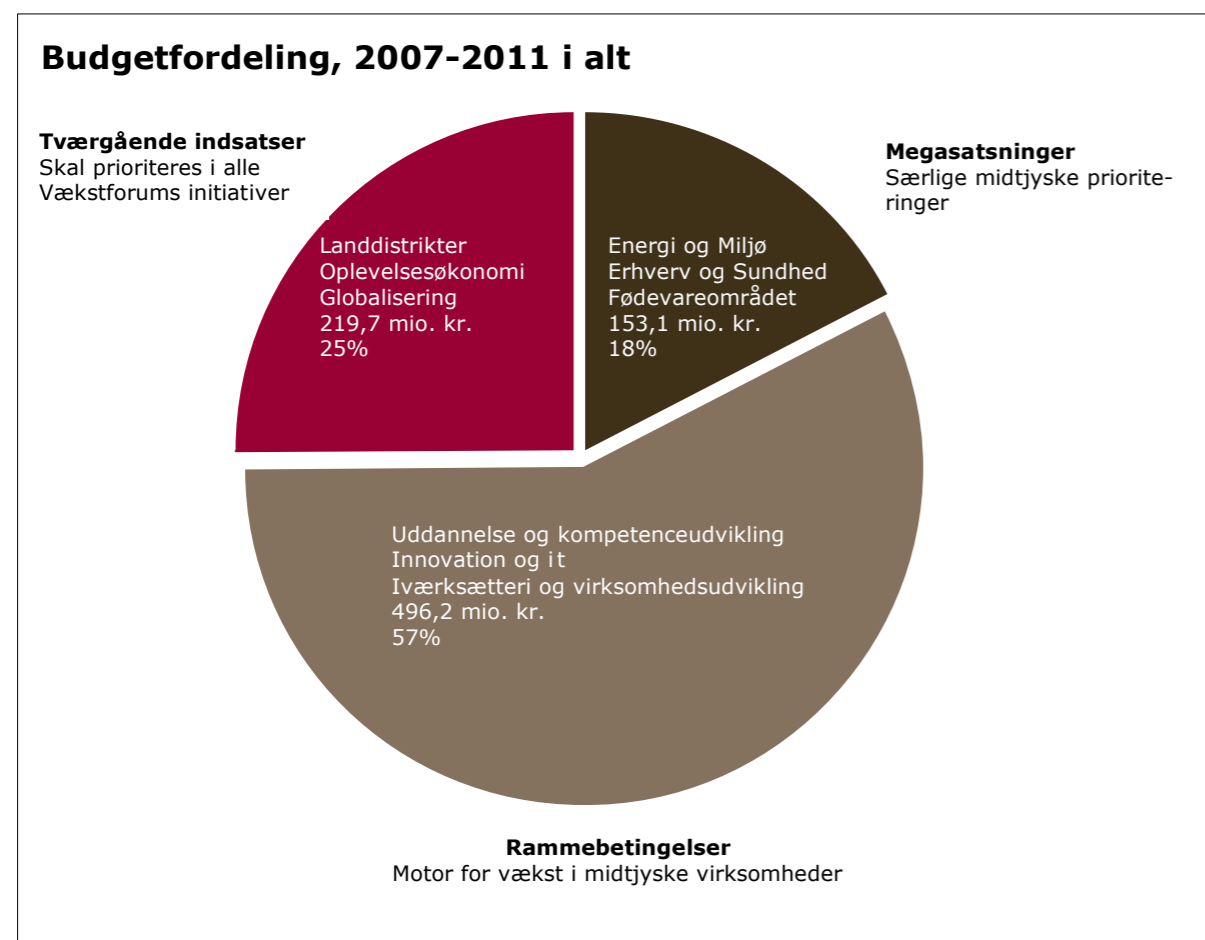
De fleste af indsatserne har en størrelse og karakter, der kun gør dem mulige at gennemføre på regionalt niveau, fordi forskellige aktører finder sammen på nye platforme for samarbejde. Her er det Vækstforums opgave at være dynamo og facilitator for, at det sker.

For Vækstforum er det vigtigt, at der både er fokus på at gennemføre virksomhedsrettede initiativer, der efterspørges af regionens virksomheder, og at der er sammenhæng i den indsats, der gennemføres.

Arbejdet med nogle indsatsområder er kommet længere end med andre. Det er ikke et mål for Vækstforum, at arbejdet inden for alle indsatsområder er nået lige langt. Forudsætningerne for at udvikle og gennemføre initiativer under de ni indsatsområder er meget forskellige. Det skyldes en række forhold, f.eks. forskelligt vidgrundlag, områdets kompleksitet samt antallet af relevante aktører lokalt, regionalt og nationalt. I praksis har det således vist sig, at nogle initiativer nærmest kunne videreføres fra tidligere, mens andre skal udvikles helt fra bunden.

Det er en konstant udfordring at sikre sammenhæng mellem de mange initiativer Vækstforum igangsætter inden for de ni indsatsområder. Både fordi der igangsættes mange initiativer, og fordi Vækstforum er afhængigt af mange aktørers samarbejde i forbindelse med både udvikling, implementering og gennemførelse af de mange operatøropgaver.

I de følgende kapitler præsenteres Vækstforums arbejde med at gennemføre indsatser samt udfordringer for arbejdet de kommende år inden for alle ni indsatsområder. Der er endvidere udarbejdet en bilagsrapport, hvor den konkrete indsats på de ni indsatsområder er nærmere beskrevet.

Pejlemærker for 2009

Med de første års arbejde vel overstået er det tid til refleksion og til at sætte pejlemærker for arbejdet i 2009. Vækstforum vil derfor gerne i dialog med alle aktører og parter om, hvad der kan gøres bedre.

Set på tværs af indsatsområderne tegner der sig et billede af behov for fokus på:

- *Fortsat udvikling af megasatsningsområderne i forhold til virksomhedernes behov*
- *Igangsætning af større programmer eller initiativer på de indsatsområder, hvor der indtil nu har pågået udviklings- og strategiarbejde*
- *Større sammenhængende indsatser på tværs af indsatsområder til gavn for megasatsningsområderne*
- *Etablering af et antal tværregionale satsninger målrettet særlige fælles udviklingsbehov for erhvervslivet*
- *Hvordan nationale initiativer kan styrke midtjyske virksomheder, herunder intensiveret dialog med relevante ministerier og styrelsen*
- *Om der er behov for at undersøge om der skal bringes yderligere megasatsningsområder på banen*
- *At følge opfyldelsen af de overordnede mål, der er opsat i strategi- og handlingsplanen*
- *Løbende at gennemføre vurdering og effektmåling af alle initiativer med henblik på at skabe indblik og mulighed for justeringer.*

Samtidig skal der være plads til ny viden, udviklingsprojekter og refleksion, der kan give et afsæt for nye spændende indsatser, der kan styrke de midtjyske virksomheders vækst. Denne rummelighed er afgørende for Vækstforums dynamik og fremadrettede samarbejde.

Vækstforum vil med justering af handlingsplanen i efteråret 2008 sætte rammerne for arbejdet i 2009 og frem mod udarbejdelse af en ny erhvervsudviklingsstrategi fra 2010, hvor der skal sættes nye hjørneflag. For Vækstforum er det afgørende, at den fremadrettede indsats bidrager til at styrke de midtjyske virksomheders produktivitet, der halter lidt efter flere af landets regioner.

Vækstforums brug af operatører

I henhold til lov om erhvervsfremme må Vækstforum ikke selv være udførende aktør i forhold til regionens virksomheder. Det betyder, at de indsatser, som Vækstforum igangsætter under de ni indsatsområder, skal varetages af en række operatører, der vælges til at gennemføre opgaven. Med alle operatører indgås en resultatkontrakt med udgangspunkt i de målsætninger, som Vækstforum har besluttet for indsatsen.

I 2007-2008 har Vækstforum besluttet at lade 33 forskellige operatører stå for opgaveløsningen inden for så forskellige temaer som programmer til virksomhedsudvikling, it-projekter med fokus på den innovative kraft og oplevelsesøkonomi. En række af de centrale operatører for Vækstforums indsats er:

- *Væksthus Midtjylland*
- *Midtjysk Turisme*
- *Alexandra Instituttet*
- *Vestdansk Investeringsfremme*
- *Aarhus Universitet*

Som operatør for Vækstforum har man en særlig opgave i at sikre, at ens funktion er til gavn for hele regionen og sker i et samarbejde mellem alle relevante aktører på lokalt, regionalt og nationalt niveau. I en række tilfælde er det også vigtigt, at operatøren for at kunne betjene virksomhederne optimalt opererer på internationalt niveau.

I boksen neden for er der givet et eksempel på, hvordan Væksthus Midtjylland fungerer som operatør for Vækstforum på en række centrale områder inden for de generelle rammebetingelser.

Væksthus Midtjylland

Som led i strukturreformen blev etableret regionale væksthuse af kommunerne i fællesskab i hver af de fem regioner i samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet. Væksthus Midtjylland er en erhvervsdrivende fond med en bestyrelse og direktion. I bestyrelsen er 5 medlemmer udpeget af kommunerne, 2 udpeget af Vækstforum og 1 medlem udpeget af Erhvervs- og Byggestyrelsen. Formand er borgmester Flemming Eskildsen. Direktør er Erik Krarup.

Opgaver og samarbejde

Væksthus Midtjylland beskæftiger 35 medarbejdere, der vejleder iværksættere og virksomheder med vækstpotentiale i samarbejde med lokale erhvervsserviceenheder. Væksthuset udfører den specialiserede erhvervsservice i samarbejde med en række aktører såsom IDEA, Connect Denmark, Danmarks Eksportråd m.fl. Væksthuset er operatør på en række nationale og regionale såkaldte programmer også omtalt som "operatøropgaver". Væksthuset varetager operatørrollen i Vækstforums programmer STARTmidt, VÆKSTmidt, KOMPETENCEmidt og ENERTEKmidt samt internationalisering.

Væksthusets resultater i 2007 og 2008

Det gode samarbejde mellem Vækstforum og Væksthus Midtjylland er fremhævet af tidligere økonomi- og erhvervsminister Bent Bendtsen som eksempel på sammenhæng i regional erhvervspolitik.

Væksthuset har i 2007 vejledt ca. 900 og til og med 30. juni i 2008 vejledt ca. 350 iværksættere og virksomheder med vækstpotentiale.

En opgørelse af økonomiske præstationer hos de vejledte virksomheder for hele 2007 viser, at omsætningen i perioden er vokset med 18 procent, eksporten med 28 procent, værditilvæksten med 13 procent og beskæftigelsen med 1 procent sammenlignet med året forinden.

Pr. september 2008 har 98 virksomheder modtaget rådgivningsydelser i VÆKSTmidt programmet, og 36 iværksættere har modtaget enten start- eller vækstpakke under STARTmidt programmet.

Tallene dokumenterer, at Væksthuset er i kontakt med målgruppen af virksomheder med vækstpotentiale.

Vækstforum, de andre vækstfora og staten

Vækstforum har blik for vigtigheden af at arbejde tværregionalt, der hvor det giver mening. Som en start er der gennemført flere tværregionale initiativer, f.eks. inden for erhvervsområdet film og nye medier, fødevarer, design samt omkring Vestdansk Investeringsfremme. Flere er på tegnebrættet og vil følge de kommende år. Det vil være naturligt, at Vækstforum bliver katalysator for et tæt samarbejde på en række områder, der specielt går på tværs mellem de tre vstdanske regioner.

I juni 2007 har Vækstforum for Region Midtjylland indgået en regional partnerskabsaftale med Regeringen, som indebærer, at Regeringen og Vækstforums parter forpligter sig på en række erhvervspolitiske mål. I 2008 er der indgået en tillægsaftale til partnerskabsaftalen.

Partnerskabsaftalen er et vigtigt instrument i forhold til at sikre sammenhæng mellem Regeringens mange initiativer og de initiativer, der prioriteres i det regionale partnerskab. Mulighederne er således mange, hvis der findes vilje på alle niveauer til at sikre koordinering og samarbejde. Vækstforum vil anvende partnerskabsaftalerne til at sikre en midtjysk vinkel på udmøntningen af regeringens globaliseringsindsats, øget tværministerielt samarbejde samt ikke mindst national opbakning til væsentlige midtjyske satsninger.

MEGASATSNING ENERGI OG MILJØ

- en særlig midtjysk prioritering

Vækstforum ønsker, at Region Midtjylland skal være en national og international foregangsregion for vedvarende energi- og miljøteknologi. Vi har en stærk erhvervsmæssig specialisering inden for miljø og energi. Specielt på vind- og biomasseområdet har vi en absolut styrkeposition. Ressourceområdet er blandt de områder, der de seneste år har haft den største vækst i beskæftigelse, omsætning og eksport.

Region Midtjyllands styrke på energi og miljø har store fremtidsperspektiver. Det øgede politiske fokus på at afbøde klimaeffekter og på at øge forsyningssikkerheden på energiområdet betyder, at det globale marked for effektive energi- og miljøteknologiske løsninger er i kraftig vækst.

Vores erhvervsmæssige fundament for at udvikle Region Midtjylland er stærkt. Det skyldes store internationale virksomheder som Vestas Wind Systems, Siemens Wind Power og Grundfos, men også at mange små og mellemstore virksomheder i regionen har specialiseret sig på dette område – enten med egne produkter eller som underleverandør. Og inden for vind- og biomasseområdet har vi en særlig stor koncentration af virksomheder.

Med det ny Aarhus Universitet i spidsen har Region Midtjylland endvidere en række forsknings- og udviklingsmiljøer på højt internationalt niveau inden for miljø og energi.

Iværksatte initiativer

Vækstforums mål for erhvervsudviklingen inden for miljø og energi er:

- *At Region Midtjylland har større vækst i andelen af højtuddannede end de øvrige danske regioner*
- *At Region Midtjylland har den højeste andel beskæftigede blandt regionerne*
- *At virksomhederne i Region Midtjylland øger det samlede fakturerede salg og eksport*
- *At der sker en øget produkt- og procesinnovation i hele værdikæden fra primærerhverv til serviceerhverv*
- *At der udvikles flere regionale erhvervsklynger*

For at nå målene har Vækstforum iværksat en række konkret virksomhedsrettede initiativer og igangsat en række udviklingsprojekter, der både skal styrke innovation og styrke rammevilkårene for vækst. Indsatsen er gennemført inden for fem overordnede temaer:

- *Strategisk lederskab – Vækstforum som dynamo for koordineret indsats*
- *Energibesparelse og omstilling til vedvarende energi – Teknologiudvikling og demonstration*
- *Samspil mellem miljø og energi på biomasseområde – Teknologiudvikling og demonstration*
- *Teknologiudvikling – Virksomhedsnetværk og rådgivningstilbud til små og mellemstore virksomheder*
- *Test og afprøvning – Understøtte virksomhedernes produktdokumentation*

Vækstforum har på nuværende tidspunkt igangsat ca. 20 konkrete initiativer. Formålet er dels at understøtte virksomhedernes muligheder for at udvikle, teste og dokumentere nye produkter, dels at skabe opmærksomhed omkring virksomhederne og deres produkter i en national og international sammenhæng.

En del af indsatsen er rettet mod at synliggøre styrkepositioner og potentialer på lokalt niveau for herved at understøtte en systematisk og faktabaseret tilgang til arbejdet med målformulering og udarbejdelse af handleplaner på det kommunale niveau.

En uddybende beskrivelse af initiativerne findes i statusbilag miljø og energi på www.ru.rm.dk.

I forhold til samarbejdet med staten har indsatsen inden for miljø og energi meget høj prioritet. Vækstforum arbejder for at sikre midtjyske virksomheder bedre adgang til nationale initiativer og indsatser og for at gøre Region Midtjylland til den centrale danske energi og miljø region.

Partnerskabsaftalen med Regeringen inden for miljø og energi

Der lægges i partnerskabsaftalen generelt op til et styrket samarbejde mellem regionerne og regering i forhold til forberedelsen af erhvervsaktiviteterne frem mod FN's klimakonference i 2009, ligesom parterne er enige om at udnytte de eksisterende muligheder for at fremme erhvervsrettede aktiviteter i relation til energirettede indsatser. Mere specifikt for Region Midtjylland, så vil parterne arbejde for at mængden af bæredygtige biobrændstoffer m.v. til landtransport øges på nationalt niveau. Parterne vil ligeledes se nærmere på mulighederne for at etablere et testområde for prototyper af nye vindmøller.

Udfordringer

I forhold til Vækstforums videre arbejde med megasatsningen trænger følgende spørgsmål sig på:

- *Hvordan kan Vækstforum medvirke til at sikre en effektiv og bæredygtig udnyttelse af regionens vedvarende energi ressourcer – og hvordan kan relevante virksomheder inddrages i dette arbejde?*
- *Hvordan sikres et optimalt samspil mellem forskellige energiteknologier, så der opnås den mest effektive udnyttelse af den producerede energi – og hvilke demonstrationsprojekter kan bidrage til at udvikle virksomheder på området?*
- *Hvilke virksomhedsrettede rammebetingelser skal prioriteres, f.eks. testområder, certificering, afgifter, national lovgivning – og hvad bør Vækstforum konkret sikre gennemførelse af i 2009?*

MEGASATSNINGEN ERHVERV-SUNDHED - en særlig midtjysk prioritering

Derfor!

Sundhed er et vigtigt erhverv i Midtjylland både inden for den offentlige og den private sektor. Den forskningsmæssige kvantitet og kvalitet på en række relaterede områder – sundheds- og naturvidenskab – er af international klasse.

Megasatsningen tager udgangspunkt i regionens styrkeposition på det offentlige sundhedsområde og sigter mod en erhvervmæssig nyttiggørelse af sundhedssektorens ressourcer og potentialer fra forskning over driften af hospitaler til plejehjem og hjemmepleje. Satsningen tager udgangspunkt i, at der er et betydeligt regionalt udviklingspotentiale, som ikke indtil nu er udfoldet.

Væsentlige dele af rammebetingelserne er på plads for at skabe en egentlig forretningsmæssig udvikling: Der er internationale styrker på forskningsområderne på it-området og de natur- og sundhedsvidenskabelige områder, en stor og udviklingsorienteret driftssektor samt et voksende budget-, kvalitets- og rekrutteringsmæssigt pres. Hertil kommer en række relevante virksomheder inden for området.

Vækstforum er meget optaget af, at den kommende etablering af de to store hospitalskomplekser – det ny universitetshospital i Århus henholdsvis hospitalsenhed Vest mellem Herning og Holstebro – kan give midtjyske virksomheder nye udviklingsmuligheder. Vækstforum vil sikre, at etableringsprocessen vil medføre øget offentlig-privat samarbejde og ny innovation.

Iværksatte initiativer

Vækstforum har på baggrund af dialog med regionens aktører etableret to udviklingsplatforme:

Center for Pervasive Healthcare 2.0 (CPH 2.0)

CPH 2.0 arbejder med udgangspunkt i IKT-området på 3 indsatsområder:

- *IKT og sundhed: Tværgående samarbejder mellem praksissteder, forskning og virksomheder i nationalt og internationalt samarbejde med henblik på udvikling af sundhedspraksis, -organisation og -innovation.*
- *Forretningsstrategier: Kobling mellem investeringsinteresser, beslutningstagere og projekter mhp. udvikling og formidling af forretningsstrategier.*
- *Netværk og formidling inden for disse områder.*

Der er indgået resultatkontrakt med Alexandra Institutet som operatør.

MedTec Innovation Centre (MTIC)

MTIC arbejder med udgangspunkt i bio- og med-tech på følgende indsatsområder:

- *Kompetenceopbygning inden for forretningskritiske faktorer (udvikling, produktion, afsætning, certificering mv.).*
- *Gennemførelse af demonstrationsprojekter, hvor de mest lovende projekter bringes videre mod "proof of business" gennem advisory board, teknisk faglig sparring, feasibilitystudier, markedsundersøgelser og fremstilling af prototyper.*
- *Bedre finansiering af kommercialiseringsprocesser gennem afholdelse af international sparring, udvikling af modeller for markedspladser på tværs af landet samt tiltrækning af investeringer fra etablerede virksomheder og private investorer.*
- *Udvikling og identifikation af nye projekter sker i fællesskab mellem de to udviklingsplatforme, ligesom der på sigt vil udvikle sig en arbejdsdeling.*

Der indgås en resultatkontrakt med fonden MedTech Innovation Center, der er stiftet af regionens aktive bio- og medtech selskaber.

De to udviklingsplatforme bliver sat i funktion ultimo 2008 og i 2009, og der vil derfor fortsat være et arbejde med profilering af indsatsen, spændende fra det lokale til det internationale område. Fokus for begge platforme er en øget kommercialisering af forskningsresultater, inden for it i sundhedsydelser og inden for MedTech, og arbejdet med at sikre denne kommercialisering vil blive fulgt løbende med henblik på at vurdere, om der er behov for en styrkelse af indsatsen.

Hertil kommer, at Vækstforum vil gennemføre et udredningsarbejde vedrørende en generel innovationsindsats i sundhedsvæsenet. Det skal undersøges, hvordan de gode ideer, der genereres i sundhedsvæsenet og i den primære sundhedssektor, håndteres og bringes videre i innovationssystemet. Samt et udredningsarbejde vedrørende erhvervspotentialet i tilknytning til de kommende, store hospitalsbygninger i regionen.

Partnerskabsaftalen med regeringen inden for Erhverv-Sundhed

Partnerskabsaftalen indbefatter bl.a. styrket samarbejde om innovation, og med udgangspunkt i Skejby hospitalsbyggeri vil der blive iværksat en række initiativer, der kan styrke nytænkning og kvalitet, og gennem et styrket offentlig-privat samarbejde gavne vækst og erhvervsudvikling inden for erhverv-sundhed.

Udfordringer

I forhold til justering af handlingsplanen for 2009 trænger følgende temaer og spørgsmål sig på:

- *Hvordan skal der arbejdes målrettet med udvikling og innovation i forbindelse med planlægning og opførelse af de nye hospitaler i Skejby og Herning med henblik på erhvervsmæssig spin-off i tilknytning til hospitalsbyggeriet?*
- *Hvordan kan man i praksis arbejde med at skabe erhvervsmæssig innovation af den generelle innovationsindsats i sundhedsvæsenet? Det gælder f.eks. inden for arkitektur, logistik og design.*

MEGASATSNING PÅ FØDEVAREOMRÅDET **- en særlig midtjysk prioritering**

Derfor!

Fødevarerhvervet bygger på rodfæstede og solide midtjyske erhvervsmæssige styrker. I 2006 var jordbrugs- og fødevarerhvervets andel af den samlede private beskæftigelse godt 10 procent.

Med en stigende international konkurrence på de traditionelle fødevarerprodukter er de midtjyske fødevarer virksomheder i disse år i bevægelse mod et mere innovativt videnerhverv. Også den globale fødevareremangel spiller ind på fødevarerhvervet. De høje råvarepriser giver ekstra incitamenter til at satse på høj kvalitetsprodukter frem for billige bulkvarer. Der skal med andre ord sættes på at skabe størst mulig værditilvækst pr. kg. i stedet for blot at øge produktionskapaciteten.

Højere grad af produktdifferentiering betyder øget behov for innovation, nye former for samarbejder og anvendelse af ny teknologi. Det ser man eksempelvis inden for det økologiske felt, hvor regionen med 31 procent af den samlede økologiske jordbrugsproduktion i Danmark og med tilstedeværelsen af en række stærke videnmiljøer har en klar styrkeposition.

Nye produktionsformer og krav fra forbrugere og myndigheder betyder desuden, at virksomhederne står over for store udfordringer, når det gælder dokumentation og gennemsigtighed. Sporbarhed, lokalisering og den specielle kvalitet er således temaer, som i stigende grad bliver aktuelle i forhold til international afsætning og markedsføring af fremtidens fødevarer.

Initiativer

Vækstforum har med hjælp fra en ekspertarbejdsgruppe udpeget en række overordnede indsatsområder:

- **Åben innovation og vidensamarbejde**
- *En platform for innovativt samarbejde på tværs af værdikæder*

- **Ny fødevareridentitet i Region Midtjylland**
- *Hvad skal regionens/landets fødevarer være kendt for?*

- **Fremtidens økologiske fødevarer**
- *Styrkelse og fremtidssikring af regionens "økologiklynge"*

- **Teknologiudvikling i produkter, produktionssystemer og forsyning**
- *Inddragelse af eksisterende teknologier i nye sammenhænge*

Der er planlagt og gennemført en række aktiviteter og analyser, der yderligere skal kvalificere arbejdet og skabe ejerskab blandt Vækstforums aktører og samarbejdspartnere. Parallelt med Vækstforums udviklingsarbejde er der iværksat flere aktiviteter med selvstændige bevillinger, som understøtter megasatsningen:

- *Vækst 2011 – Thyborøn Havn: Nordeuropas center for landing og omsætning af høj kvalitets konsumfisk (Thyborøn Havn)*
- *Analyse af erhvervspotentialet i fødevarerforsyningen til storkøkkener (Silkeborg Tekniske Skole)*
- *Smag på Kunsten (Agro Business Park/AROS)*

Det forventes, at Vækstforum i efteråret 2008 vedtager en handlingsplan for megasatsningen med et antal virksomhedsrettede initiativer inden for:

1. **Optimale rammebetingelser for vækstlaget i fødevarerbranchen**
2. **"Værksted" for fødevarer teknologi – udviklingsprogram**
3. **Fødevarerinnovariatet – en innovationsplatform på tværs af værdikæder**

Partnerskabsaftale med Regeringen inden for fødevarerområdet

Partnerskabsaftalen omhandler på dette område mulighederne for at styrke innovation og udvikle fødevarerhvervet gennem et styrket værdikædesamarbejde inden for fødevarerområdet. Det er dette samarbejde, som ligger til grund for megasatsningen.

Udfordringer

I forhold til justering af handlingsplanen for 2009 trænger følgende temaer og spørgsmål sig på:

- *Hvordan udvikles nye partnerskaber mellem branchens aktører for at sikre innovation og øge den gensidige videnuveksling mellem videncenter og virksomheder?*
- *Hvordan imødekommes stigende krav til arbejdsstyrkens kompetencer som følge af differentiering og øget anvendelse af teknologi i fødevarer virksomhederne?*
- *Hvilke behov for specialiseret erhvervsrådgivning har nye vækstvirksomheder inden for fødevarerområdet?*

UDDANNELSE OG KOMPETENCEUDVIKLING

- en vigtig rammebetingelse for en bred gruppe af midtjyske virksomheder

Derfor!

En af de største erhvervspolitiske udfordringer er at sikre, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Det har derfor været en væsentlig del af Vækstforums fundament at sikre de rette rammebetingelser for virksomhedernes adgang til velkvalificeret arbejdskraft.

På baggrund af denne udfordring har Vækstforum valgt at iværksætte en tostrengt indsats. Den ene del fokuserer på at opkvalificere den eksisterende arbejdsstyrke. Den anden indsats sikrer en udvidelse af arbejdsstyrken. Initiativerne retter sig således både mod virksomhederne og arbejdsstyrken i Region Midtjylland.

Vækstforums initiativer er målrettet til behovet blandt regionens virksomheder. Målet er at sikre den nødvendige velkvalificerede arbejdskraft, så virksomheder til hver en tid har adgang til velkvalificeret arbejdskraft.

Iværksatte initiativer

Der er igangsat en række initiativer, der skal sikre virksomhederne tilstrækkelig og velkvalificeret arbejdskraft:

- *Programmet KOMPETENCEmidt har til formål at sikre et effektivt match mellem udbud og efterspørgsel efter uddannelse samt sikre øget kompetenceudvikling i de midtjyske virksomheder. Initiativet samler centrale aktører i et forpligtende partnerskab, der skal sikre, at virksomhederne opsøges og tilbydes målrettede uddannelses tilbud.*
- *Initiativet "Mere uddannelse" skal sikre, at flere unge tager en videregående uddannelse inden for bl.a. naturvidenskabelige og tekniske uddannelser. Ud over at indeholde en analyse af frafaldsårsager, fokuseres på hvordan nye uddannelses tilbud kan tilrettelægges, så de fastholder og udbygger den geografiske spredning af videregående uddannelser i hele regionen.*
- *Bedre ledelsesudvikling er for mange virksomheder en stor udfordring. Vækstforum har gennem initiativet sat fokus på, hvordan ledelsesudvikling bliver en del af uddannelses-institutionernes fokus.*
- *Programmet JOBmidt skal bidrage til at udvide arbejdsstyrken i Region Midtjylland. Programmet har en bred vifte af fokuspunkter, som både skal understøtte fastholdelse af de allerede beskæftigede (f.eks. sygdomsforebyggelse, fastholde udenlandske studerende) og inddrage de borgere, der står uden for arbejdsstyrken.*
- *Puljen til udvidelse af arbejdsstyrken har ført til igangsætning af 8 projekter. Projekterne vil bl.a. inddrage borgere uden for arbejdsstyrken samt øge virksomhedernes fokus på social ansvarlighed gennem specifikke virksomhedsrettede projekter.*

Partnerskabsaftalen med Regeringen inden for uddannelse og kompetenceudvikling

Parterne er enige om, at der skal fokuseres på et øget arbejdskraftudbud gennem uddannelse – det være sig på ungdomsuddannelsesområdet, erhvervsrettede uddannelser, udbudet af uddannelser på de videregående uddannelser samt udbudet af efteruddannelse, herunder ledelsesudvikling. For at sikre den størst mulige effekt, er parterne enige om, at det er nødvendigt med en koordineret indsats på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

Et af de centrale temaer for partnerskabsaftalen er tiltrækning og fastholdelse af udenlandske studerende og arbejdskraft, og her er parterne enige om en række fælles initiativer bl.a. i forhold til uddannelsesinstitutionernes rolle i denne sammenhæng og en regional forankring af et nyt nationalt mentornetværk for forskellige nationaliteter. Der skal ligeledes sikres sammenhæng mellem den nationale, regionale og lokale indsats, lige som der skal opsamles viden om initiativerne iværksat på alle niveauer.

Af tillægget til partnerskabsaftalen – 2008 – fremgår det, at virksomhedernes samfundsansvar vil indgå som et tema i forbindelse med revision af den regionale erhvervsudviklingsstrategi.

Udfordringer

I forhold til justering af handlingsplanen for 2009 trænger følgende temaer og spørgsmål sig på:

- *For KOMPETENCEmidt vil nationale initiativer kunne påvirke Vækstforums indsats, f.eks. en permanentgørelse af kompetencecentre, udmøntningen af den milliard, Regeringen har afsat til kompetenceudvikling samt administrationen og den konkrete anvendelse af kompetenceudviklingsfondene. Hvordan skal Vækstforum forholde sig hertil?*
- *Implementeringen af Regeringens initiativer over for udenlandsk arbejdskraft som beskrevet i Jobplanen vil have stor betydning for og indflydelse på det fremtidige arbejde med den del af JOBmidt. Hvordan skal Vækstforum forholde sig hertil?*
- *Tilsvarende vil kommende initiativer i forhold til nedbringelse af sygefraværet have betydning for udfoldelsen af den del af JOBmidt, der ligger ud over fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende. Hvordan skal Vækstforum arbejde hermed?*

INNOVATION OG IT

- en vigtig rammebetingelse for en bred gruppe af midtjyske virksomheder

Derfor!

Globale udfordringer, som klimaforandringer, fødevarerkriser og brugen af fossile brændstoffer er også regionale udfordringer, der kræver nytænkning og innovation. Det samme gælder de nære udfordringer om udvikling af offentlige serviceydelser, manglen på kvalificeret arbejdskraft og samspillet mellem offentlige og private virksomheder.

Vækstforum ser nytænkning i tilgangen til løsning af disse samfundsmæssige udfordringer som nøglen til fremtidig vækst og velfærd. Med en styrket regional innovation kan der skabes en central kilde til fornyelse og dermed forbedret konkurrenceevne og værditilvækst i regionens virksomheder. Vækstforum vil både styrke virksomhedernes innovationspotentiale og rammebetingelserne for innovation.

Derfor har Vækstforum vedtaget en overordnet strategi, der skal skabe retning for Vækstforums arbejde med innovation i hele Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi. Med strategien vil Vækstforum styrke sit regionale lederskab ved at udvikle en målrettet indsats, der kan etablere de bedste mulige rammer for vækst og fornyelse. Med innovationsstrategien som ramme vil Vækstforum understøtte en innovativ tilgang til erhvervsfremme.

Vækstforums innovationsstrategi

Vision:

"Nutidens samfundsmæssige udfordringer er morgendagens forretningsområder".

Principper:

1. Bæredygtighed - sikre fremtidige økonomiske, miljømæssige og sociale muligheder
2. Next practice - understøtte metodeeksperimenter med innovation
3. Risikovillighed - skabe plads til fejltagelser, bl.a. via nye metoder for finansiering af innovationsaktiviteter
4. Bredde - fremme kombinationen af F&U-baseret viden og medarbejdere og brugeres kreative kompetencer
5. Relationer - lære af innovative foregangsvirksomheder
6. Grænsebrydning - tænke i partnerskaber og nye organisationsformer
7. Dokumentation - metoder til at forstå innovationsudfordringer og resultater af indsatser

Læs mere på www.rm.dk/regional+udvikling/vækstforum/indsatsområder/innovation+/innovationsstrategi

Iværksatte initiativer

It som innovativ drivkraft

Projektet har til formål at realisere innovationspotentialerne, som it-anvendelse tilbyder alle typer virksomheder i forhold til at udvikle nye produkter, processer og forretningsområder. Indsatsen handler om aktivt og opsøgende innovationssamarbejde mellem videnaktører og virksomheder, bl.a. via decentralt placerede it-netværksagenter, der samtidig er forankret indbyrdes og i tæt samspil med videncenterne på området. Indsatsen indeholder endvidere et fokuseret internationalt samarbejde og en fokuseret rekrutteringsindsats.

Vidensamarbejde

Innovationskraften og konkurrenceevnen i regionens virksomheder skal styrkes gennem et øget samspil med viden- og uddannelsesinstitutioner. Som første trin i denne proces er der igangsat et projekt, som skal understøtte en øget anvendelse af højtuddannet arbejdskraft i regionens virksomheder. Projektet omfatter bl.a. udstationeringen af lokale kontaktmæglere, der skal fungere som bindeled mellem virksomheder og studerende/højtuddannede; et karriereværksted for studerende; samt et Career Campus i Ringkøbing-Skjern Kommune. Derudover omfatter projektet et styrket samarbejde med Aarhus Universitet, samt etableringen af et strategisk samarbejde med Rådet for Teknologi og Innovation.

Brugerdreven innovation (BDI)

Der er igangsat tre innovationsprojekter inden for brugerdreven innovation. Ét projekt vedrører metoder til udvikling af hjælpemidler på det sociale område og har som en væsentlig målsætning, at virksomhedernes forretningsudvikling skal styrkes via BDI. Der er desuden igangsat projekter, der tager udgangspunkt i megasatsningerne for henholdsvis Erhvervs-sundhed og Energimiljø. I sundhedsprojektet sættes fokus på at øge det private erhvervslivs evne og adgang til at udvikle produkter, der retter sig mod sundhedsområdet. I energiprojektet sættes fokus på udvikling af teknologier for fleksibelt elforbrug og reduceret miljøbelastning hos store energiforbrugende virksomheder med udgangspunkt i brugernes behov.

Offentlig-privat innovation (OPI)

Vækstforum har besluttet, at der etableres en pulje til offentlig-privat samarbejde på 5 mio. kr., hvor midlerne udmøntes til enkeltprojekter efter ansøgning. I første omgang målrettes puljen mod innovationsprojekter, der omhandler arbejdskraftbesparende teknologier og især målrettes sundheds- og ældreområderne. I Partnerskabsaftalen mellem Regeringen og Vækstforum er der enighed om at styrke indsatsen for at fremme offentlig-private partnerskaber. Bl.a. inddrages Vækstforum i forhold til at identificere og indstille projekter til fonden vedr. arbejdskraftbesparende teknologier, der har i alt 3 mia. kr. i perioden 2009-15.

Udfordringer

Der er en række udfordringer knyttet til indsatsområdet Innovation og it:

- *Hvordan sikrer Vækstforum en innovativ tilgang til erhvervsfremme, hvor der er plads til den risikovillighed – og dermed også de fejlslagne projekter – som er en nødvendighed for et højt innovationsniveau?*
- *Hvordan kan Vækstforum nedbryde grænser og skabe en øget bredde i innovationsindsatsen gennem et øget samspil mellem virksomheder og videninstitutioner?*
- *Hvordan kan Vækstforum udnytte it-teknologiens muligheder til at udvikle innovationssamspil og skabe nye relationer og dialogformer mellem brugere indbyrdes og mellem brugere og offentlige og private interessenter?*

IVÆRKSÆTTERI OG VIRKSOMHEDSUDVIKLING

- en vigtig rammebetingelse for en bred gruppe af midtjyske virksomheder

Derfor!

Det er et af Vækstforums vigtigste mål at skabe bedre vilkår for iværksætteri, nye vækst-iværksættere samt ny udvikling i virksomheder med vækstpotentiale. Disse virksomheder har stor betydning for erhvervslivets dynamik, vækst og udvikling.

Iværksættere skaber innovation ved at udvikle nye produkter, produktionsmetoder og teknologier. Desuden styrker iværksættere konkurrencen ved at udfordre eksisterende virksomheder. Det gælder ikke mindst vækstiværksættere, som hurtigt skaber nye jobs og høj omsætning.

Region Midtjylland har en høj andel af landets iværksættere, men kan blive langt bedre til at skabe flere iværksættere og vækst i nye virksomheder. Selvom der de seneste år er sket store forbedringer i rammerne for iværksættere, så kan vilkårene fortsat forbedres.

Vækstforum vil sikre, at den regionale vækst- og iværksætterpolitik tilbyder rammer og initiativer, der understøtter nye og etablerede virksomheders fornyelse og vækst i alle virksomhedens udviklingsfaser.

Iværksatte initiativer

Vækstforum har videreført og igangsat en række virksomhedsrettede initiativer. De spænder over en bred vifte af tiltag. Nedenstående figur illustrerer anvendelsen af Region Midtjyllands forskellige iværksætterinitiativer.

Vækstforums initiativer fokuserer på:

- *Iværksætteri som en integreret del af undervisningen med det formål at skabe en øget selvstændighedskultur blandt studerende ved primært de videregående uddannelser.*
- *STARTmidt programmet er et virksomhedsrettet rådgivningstilbud, som omfatter tilbud om køb af specialiseret rådgivning til vækstorienterede iværksættere og nystartede virksomheder. Formålet med indsatsen er at øge antallet af vækstiværksættere i regionen.*
- *Kapitalformidling er målrettet iværksættere og virksomheder, som har behov for risikovillig kapital. Et velfungerende marked for risikovillig kapital er en afgørende faktor ved start af virksomhed og i senere udviklingsfaser. Initiativets formål er at forbedre iværksætteres og nye virksomheders adgang til finansiering gennem opbygning af regionale kompetencer inden for kapitalformidling.*

- *VÆKSTmidt-programmet er målrettet små og mellemstore virksomheder med vækstpotentialer. Virksomhederne tilbydes en vækstpakke med tilbud om mentorydelser, kompetenceudvikling, rådgivning og netværk til andre etablerede små og mellemstore virksomheder. Formålet med initiativet er at øge antallet af vækstvirksomheder i regionen.*
- *KLYNGE-programmet indeholder initiativer til facilitering og udvikling af forretningsbaserede netværk og rammer for udvikling af klyngeinitiativer inden for eksisterende og nye vækstkllynger. Målet er at skabe nye og stærke alliancer mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder, som kan bidrage til vækst i regionens virksomheder.*

Partnerskabsaftalen med Regeringen vedrørende iværksætteri og virksomhedsudvikling

Parterne er enige om, at der fortsat skal være fokus på et sammenhængende rådgivningssystem med en forbedret rådgivningsindsats for nye og mindre virksomheder for at sikre at flere kommer ind i et vækstforløb. Et særligt fokus vil være et tilbud til iværksættere på klima- og energiområdet. Derudover skal samarbejdet om iværksætteri og idéudvikling styrkes. Styrket adgang til kapital er et yderligere element i aftalen, hvor Vækstforum vil arbejde for at øge virksomhedernes kendskab til og anvendelse af eksisterende finansielle instrumenter.

Udfordringer

Vækstforum ser følgende temaer som væsentlige i det videre arbejde med iværksætteri og virksomhedsudvikling:

- *Regeringen er ved at udarbejde oplæg til en ny strategi for uddannelser i iværksætteri, innovation og entreprenørskab. Hvordan kan udvikling af nye initiativer inden for iværksætteri og idéudvikling i primært de videregående uddannelser styrkes med udgangspunkt i Region Midtjyllands behov?*
- *Forsker- og udviklingsparker spiller en vigtig rolle for realisering af det store potentiale, der ligger i kommerialisering af forskningsresultater. Hvordan kan man udvikle et sammenhængende erhvervsservicesystem med særligt fokus på forsker- og udviklingsparker?*
- *Vækstforum overvejer en udbygning af virksomhedsudviklingsprogrammet, der sikrer, at virksomheder med vækstpotentiale kan udvikle klare markedsstrategier, opbygger internationale netværk og accelererer international vækst, via adgang til netværk, metoder, værktøjer mv. Er der et behov for dette, og hvad er de praktiske erfaringer med de allerede iværksatte initiativer?*
- *Der igangsættes nu kompetenceudviklingsaktiviteter for det samlede erhvervsservice-system. Er der yderligere behov for at sikre samarbejds-, viden- og udviklingsplatformen?*

LANDDISTRIKTER

- en tværgående prioritet i alle Vækstforums initiativer

Derfor!

En stærk, sammenhængende indsats for udvikling i landdistrikter og yderområder er en forudsætning for en generel og balanceret vækst og udvikling i hele den midtjyske region.

Landdistrikternes oplagte styrkeposition er naturgrundlaget og de muligheder, det rummer for erhverv, turisme, bosætning og rekreation. Den eksisterende erhvervsstruktur med primær produktion og en række små og mellemstore håndværks- og produktionsvirksomheder er en erhvervsstrukturel og kulturel styrke for landdistrikterne.

Gennem strategiske indsatser og konkrete initiativer vil Vækstforum påvirke rammebetingelser for vækst og udvikling, som kan styrke landdistrikterne som attraktive bosætnings- og erhvervsområder. Ud over uddannelse og kompetenceudvikling, innovation og iværksætteri har den sociale kapital, de fysiske omgivelser og landdistrikternes omdømme stor betydning for vækst i landdistrikterne.

I de sidste 20 år har det omgivende samfund sat stadig stigende fokus på natur- og miljømæssige konsekvenser af de traditionelle, nu stærkt industrialiserede landdistriktserhverv. Som sideeffekt heraf har landdistrikterne oplevet negativ omtale. Samtidig har landdistrikterne oplevet fraflytning og skæv demografisk udvikling, lukning af private og offentlige servicefaciliteter, lavt uddannelsesniveau og nedslidning af bygningsmassen. Vækstforum vil derfor styrke "landdistrikternes omdømme" ved at profilere og demonstrere de varierede muligheder for at bosætte sig, besøge og drive erhverv på landet.

Iværksatte initiativer

Vækstforums indsats er målrettet bidrag til udvikling af regionens landdistrikter, så de er attraktive for bosætning og erhvervsmæssig vækst og udvikling.

Fokus i indsatsen for at styrke rammebetingelserne for virksomhederne har således tæt sammenhæng med demografiske og bosætningsmæssige perspektiver, f.eks. via tiltrækning af arbejdskraft. På samme vis kan tiltrækning af indbyggere med forskellige uddannelses- og kompetenceprofiler bidrage til udvikling af nye erhvervsområder og beskæftigelsesmuligheder i landdistrikterne.

Vækstforum har i 2007 og 2008 iværksat en række initiativer og igangsat udviklingsprojekter, der hovedsageligt er rettet mod de 17 kommuner, der er kategoriseret som yderkommuner, landkommuner og mellemkommuner i landdistriktsprogrammet 2007-2013.

Gennem initiativerne har Vækstforums strategiske fokus været rettet mod:

- *Etablering af partnerskaber med Lokale Aktionsgrupper. Disse partnerskaber skal understøtte en øget økonomisk prioritering og øget erhvervsmæssig udvikling i landdistrikterne.*
- *Fornyelse i landsbyer og på landet, som skal udvikle helhedsorienterede strategier og projekter, der gør det attraktivt for borgere og virksomheder at placere sig i landdistrikterne.*
- *Profilering af landdistrikter, som skal profilere de varierede muligheder for at drive erhverv på landet og skabe samarbejde om erhvervsudvikling inden for formidling af kunst, kultur, natur, historie, turisme, niche- og egnspecifik fødevarerproduktion.*

For Vækstforum er det vigtigt, at der i alle initiativer tages afsæt i landdistrikternes særlige kvaliteter og styrkepositioner, samt bidrage til et positivt omdømme og en stærk profil, både hvad angår virksomhedernes behov og bosætning.

Endvidere er det vigtigt at optimere synergieffekter og integration med de mange initiativer til erhvervsudvikling, som Vækstforum har igangsat i perioden 2007-2008. Landdistriktsudvikling skal i kraft af, at det er et tværgående indsatsområde i Vækstforums handlingsplan, kunne drage nytte af og supplere mulighederne i megasatsninger, virksomhedsudviklingsprogrammer, m.v. til gavn for landdistriktsudviklingen.

Partnerskabsaftalen med Regeringen vedrørende landdistrikter

Partnerskabsaftalen tager udgangspunkt i behovet for større viden om landsbyernes rolle i de nye kommuner og en analyse af barrierer for landsbyernes udvikling og strategier herfor.

Udfordringer

I forhold til en udvikling af regionens landdistrikter tegner der sig følgende udfordringer:

- *Hvordan udvikles fremtidens landsby så denne og dermed regionens landdistrikter bliver attraktive først og fremmest i forhold til bosætning men også i forhold til jobmuligheder ("byfornyelse", service, energiforsyning osv.)?*
- *Hvordan fastholdes og udvikles nye og eksisterende virksomheder i landsbyer og landdistrikter, således at disse områder er attraktive både job- og bosætningsmæssigt?*
- *Hvordan udvikles de erhvervs-mæssige styrkepositioner i regionens yderområder, således målsætningen om en region i balance understøttes (havne- og kystområder, fødevarer, oplevelser m.m.)?*

OPLEVELSESØKONOMI

- en tværgående prioritet i alle Vækstforums initiativer

Derfor!

Oplevelsesøkonomi er en global megatrend i vækst. Efterspørgslen efter oplevelser er stigende og potentialerne på både nye og gamle markeder er særdeles positive.

Det fælles udgangspunkt for de mange brancher og sektorer inden for oplevelsesøkonomien er, at virksomhederne udnytter de kreative og kulturelle kompetencer til at udvikle nye produkter og services. En væsentlig del af oplevelsesøkonomien er turismeerhvervet, som netop i disse år forandres til i højere grad at være oplevelsesorienteret, hvor det er feriens indhold og den oplevelsesbaserede værdi, der tiltrækker turister.

Turismen i Region Midtjylland er en væsentlig erhvervs-mæssig sektor. I 2005 var den samlede omsætning for turismen i Region Midtjylland på 10,4 mia. kr.

Den nye turisme, hvor oplevelser er en væsentlig del af ferien, er forbundet med højere økonomisk værditilvækst end mere traditionelle former for turisme og kan dermed fungere som en kilde til ny indtjening for turismeerhvervet. Men de nye efterspørgselsmønstre og krav, særligt blandt de udenlandske turister, stiller turismeerhvervet over for nye udfordringer, hvor innovation og kompetenceudvikling kræver fornyet fokus.

En anden væsentlig del af oplevelsesøkonomien er de kreative erhverv, som leverer varer og services, som har en kulturel, kunstnerisk eller underholdningsmæssig værdi. De kreative erhverv omfatter blandt andet mode, design, arkitektur, musik, spil, film, medier og events. Beskæftigelsen inden for disse kreative erhverv er steget betydeligt de seneste år.

Region Midtjylland er godt med og har en række stærke forsknings- og uddannelsesmiljøer inden for særligt film og nye medier, som er kendt både nationalt og ikke mindst internationalt. Det er centralt, at Midtjylland omsætter det kreative potentiale og i højere grad udnytter de erhvervs-mæssige muligheder.

Iværksatte initiativer

Vækstforum for Region Midtjylland har igangsat en række tværgående initiativer, der skal understøtte rammerne for en erhvervs-mæssig udvikling inden for turisme og oplevelsesøkonomi. Følgende projekter og initiativer er i igangsat:

- *Midtjysk Turisme har som regional turismefremme operatør bl.a. ansvaret for at understøtte turismeerhvervet gennem kompetenceudvikling, innovation og iværksætterier.*
- *Internationale oplevelsesfyrtårne har til formål at understøtte regionens internationale vækst- og tiltrækningspotentiale. Vækstforum forventer at give en større udviklingsfinansiering til et mindre antal internationale oplevelsesfyrtårne primo 2009.*
- *Bevilling til 17 regionale oplevelsesprojekter med virksomhedsdeltagelse, som har til formål at udnytte regionens erhvervs-mæssige styrkepositioner inden for bl.a. megasatsningsområderne*
- *Oplevelsesøkonomisk videnplatform skal medvirke til at skabe overblik over regionens styrkepositioner og den erhvervsøkonomiske dynamik samt medvirke til kompetenceudvikling og opkvalificering inden for oplevelseserhvervet*
- *Fælles tværregional strategi for en erhvervs-mæssig satsning inden for film og nye medier.*

Partnerskabsaftale med Regeringen om oplevelsesøkonomi

Parterne er enige om, at der skal udarbejdes en fælles national strategi for turisme, og i partnerskabsaftalen uddybes indholdet som værende markedsføring, destinationsudvikling, kompetenceudvikling samt service og information.

Udfordringer

De oplevelsesrelaterede erhverv står over for en række udfordringer, som vil få stor betydning for de kommende års vækst og udvikling.

- *Dansk turisme står over for en stor udfordring, idet turisterhvervet gennem det sidste årti har mistet store udenlandske markedsandele, herunder også Region Midtjylland. Vækstforum har igangsat flere initiativer for at styrke udvikling af den midtjyske turisme. Hvilke nye initiativer skal der til for at understøtte innovation og udvikling inden for turismen med fokus på oplevelser?*
- *De kreative erhverv har store uudnyttede vækstpotentialer, som kan udnyttes gennem forbedrede erhvervsmæssige rammevilkår. Hvordan kan innovationen mellem de kreative brancher og det øvrige erhverv styrkes?*
- *Viden er en væsentlig parameter for udvikling. Hvordan omsættes teoretisk viden om markeder og trends inden for oplevelsesøkonomien til praktisk og handlingsorienteret viden, som kan medvirke til at skabe nye forretningsmuligheder inden for oplevelsesøkonomien i Region Midtjylland?*
- *Der er udpeget fem nationalparker i Danmark, hvoraf to er placeret i Region Midtjylland. Nationalparkerne rummer noget af den mest unikke og særprægede natur i Danmark. Hvordan kan det udnyttes til at skabe en bæredygtig erhvervsudvikling og øge bosætningen og antallet af turister?*

GLOBALISERING

- en tværgående prioritet i alle Vækstforums initiativer

Derfor!

Region Midtjylland skal være en international vækstregion, hvor globale muligheder udnyttes og risici mindskes til gavn for borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og øvrige offentlige interessenter.

Det er et mål for Vækstforum, at de virksomheder, der har behov, kan få hjælp til forskellige elementer af deres internationalisering. Vækstforums indsatser skal være virksomhedsrettede og tage udgangspunkt i at hjælpe midtjyske virksomheder med at imødekomme de vilkår på udenlandske markeder, hvor gode regionale rammebetingelser kan gøre en forskel.

Endvidere skal indsatsen sikre, at der skabes opmærksomhed om de globale og internationale betingelser, som påvirker udviklingen i Region Midtjylland for virksomheder, uddannelsesinstitutioner, kommuner og andre relevante aktører. Samt synliggøre Vækstforum som en seriøs samarbejdspartner, når det gælder udfoldelse af virksomhedernes globale potentiale.

Iværksatte initiativer

Den internationale dimension er placeret centralt i Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi og handlingsplan som et tværgående element, der skal tænkes ind i alle indsatsområder og projekter.

Vækstforum har gennemført eller planlægger at gennemføre både virksomhedsrettede rammebetingelser, understøttende aktiviteter for virksomhedernes internationalisering samt mulighed for en række samarbejdsprojekter, f.eks.:

- **Midtjyllands EU-kontor i Bruxelles**
Kontoret er etableret pr. 1. januar 2007 og er organiseret som en forening med deltagelse af de 19 kommuner i regionen samt Region Midtjylland. Kontoret har 5 ansatte, og kontorets hovedopgaver er at formidle strategisk information og skabe kontakt til EU-systemet, at tiltrække EU-midler til Midtjylland og medvirke til at skabe adgang til internationale samarbejdspartnere og synliggøre Midtjylland i EU.
- **Vestdansk Investeringsfremme**
Projektet blev etableret af 7 vestdanske amter i 2006 og videreført af de 3 vestdanske regioner i 2007. Projektet er pr. december 2007 etableret som en forening og har et tæt samarbejde med Invest in Denmark under Eksportrådet i Udenrigsministeriet. Initiativet har sikret mindst 900 nye vestdanske arbejdspladser gennem tiltrækning af udenlandske virksomheder.
- **Eksportmedarbejder fra Danmarks Eksportråd i Væksthus Midtjylland**
Der er indgået samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland, Væksthus Midtjylland og Eksportrådet om placering af en medarbejder i Væksthuset, som skal orientere virksomheder i forhold til de statslige eksportordninger og koblingen til de regionale initiativer i Region Midtjylland gennem StartMidt og VækstMidt.
- **Etablering af formålsbestemt pulje vedrørende internationalisering i Vækstforum**
Puljen forventes etableret i 2009 og skal støtte internationalisering af erhvervshandlingsplanens indsatsområder og megasatsninger. Kriterier for puljens anvendelse skal fastsættes, og der nedsættes et ekspertpanel efter retningslinjer vedtaget i Vækstforum.

Partnerskabsaftale med Regeringen omkring globalisering

Partnerskabsaftalen har inden for dette indsatsområde tiltrækning af udenlandske virksomheder som sit primære fokusfelt. Parterne er enige om, at Vestdansk Investeringsfremme skal styrkes, og at der gerne skal indgås en samarbejdsaftale mellem Vestdansk Investeringsfremme og Invest in Denmark.

Udfordringer

De hidtidige erfaringer giver anledning til at overveje følgende:

- *Hvordan synliggøres virksomhedernes muligheder for at benytte Midtjyllands EU-kontor i Bruxelles, f.eks. i samarbejde med den lokale erhvervsservice eller i form af mulighederne for EU-finansiering gennem 7. rammeprogram mv. til Vækstforums megasatsninger?*
- *Hvordan kan samarbejdet med Danmarks Eksportråd udbygges, f.eks. i forhold til øget kapacitet i Væksthus Midtjylland i forhold til virksomhedskontakt?*
- *Kan og i givet fald hvordan skal Vækstforums virksomhedsrettede udviklingsprogrammer yderligere målrettes virksomhedernes internationalisering?*
- *Hvilke nye virksomhedsrettede initiativer skal overvejes? Det kunne være:*
 - 1) *Etablering af en netværksordning for små og mellemstore virksomheder, der ønsker samarbejde eller samarbejde med en større virksomhed om internationalisering.*
 - 2) *Regional "born global" initiativ i forhold til relevante og motiverede vækst-iværksættere. Det kunne være med fokus på videntunge og kreative brancher.*
 - 3) *Initiativer der kan styrke globalt orienterede vækstvirksomheders internationale forsknings- og innovationsaktiviteter.*

